

Hoe worden toekomstige onderwijzers/essen voorbereid op het omgaan met leerproblemen? Ik kan op dit ogenblik onmogelijk weergeven hoe dat in de verschillende normaalscholen gebeurt. Er is op een jaar veel veranderd: fusies, elke normaalschool maakt deel uit van een overkoepelende hogeschool, een nieuw decreet op de lerarenopleiding,... Ondertussen werkt de Dienst voor Onderwijsontwikkeling (DVO) aan profielen waaraan afgestudeerden moeten voldoen.

Ik wil daarom kort schetsen hoe dit thema wordt aangepakt aan de onderwijzersopleiding binnen onze hogeschool. Begin derde jaar wordt uitvoerig ingegaan op aanvankelijk lezen (en rekenen, schrijven,...). Hierbij wordt voor elke fase van het leerproces aangegeven hoe men tot een juiste diagnose en behandeling kan komen:

- Kan het kind woorden verdelen in klanken?
- Kan het vlot woorden en zinnen produceren?
- Kent het de voornaamste taalregels?
- Kan het een globaal woord herkennen?
- Heeft het oog voor de leesrichting?
- Kan het auditief en visueel analyseren?
- Kan het klanken en letters koppelen?
- Hoe loopt de overgang van spellend naar herkenkend lezen? Enz.

Binnen de lessen taaldidactiek wordt steeds uitgegaan van een dubbele aanpak. Enerzijds moet taal een totaalgebeuren blijven: levensecht, zinvol, stimulerend, prettig,... Anderzijds moeten bepaalde taalaspecten worden ingeoeft. Binnen deze laatste soort lessen leren de studenten hoe ze kinderen over bepaalde *drempels* helpen. Ze leren kinderen ook *sleutels* verwerven om een tekst aan te pakken of juist te schrijven. Ook voor anderstaligen of kinderen uit andere culturen (milieus) is veel aandacht (NT2). Meer hierover leest u in onze brochures naar aanleiding van de Boekenbeurs.

Bij de aanpak van leerproblemen willen we vooral preventief leren werken. Anders gaat alle aandacht naar de problemen van een individu. Leren is veel complexer dan dat. Studenten leren hun eigen onderwijsproces bevragen: geeft het handboek dat ik gebruik elk kind wel voldoende leerkansen? welke aspecten kan ik aanvullen? hoe kan ik differentiëren? hoe kan ik elk kind zo goed mogelijk observeren?

Elk kind heeft op een of ander moment wel een leerprobleem. Een leerkracht moet dat zo efficiënt mogelijk aanpakken, vooral door een grondige analyse van een leerproces te maken (studenten zijn steeds verbaasd over het feit dat lezen zo complex is). Extra hulp moet vervolgens zo dicht mogelijk bij de gewone gang van zaken plaatsvinden, dus binnen de klas en de les. Indien het probleem daarvoor té complex is, moet extra hulp worden ingeschakeld (intern of extern). Een leerkracht moet ook zijn eigen grenzen kennen.

Terwijl ik deze tekst schrijf, stel ik vast dat we eigenlijk in alle lessen proberen oog te hebben voor het leren van kinderen. Leren moet volgens ons *zinvol* zijn. Dat wil zeggen dat kinderen steeds moeten betrokken worden op wat ze gaan leren, dat ze de zin ervan inzien, dat ze realistisch leren, dat ze zelf actief zijn, dat ze uitgedaagd worden (via levensechte problemen), dat ze strategieën leren om problemen aan te kunnen, dat ze leren leren. Hoe kan ik op één pagina vertellen waar we drie jaar mee bezig zijn?

Wilfried Luyten
afdelingshoofd onderwijzersopleiding, pedagoog